

İlgili Kanun / Madde
4847 S. İşK/18-21
6356 S. STSKK. /25

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2015/13536
Karar No. 2015/18211
Tarihi: 20.05.2015

- SENDİKANIN ÖRGÜTLENMESİNİ ENGEL-
LEMEK İÇİN MUVAZAALI ALT İŞVEREN
İLİŞKİSİNİN KURULMASI
- SENDİKAL NEDENLERLE FESİH
- SENDİKAL TAZMİNAT TALEPLİ İŞE İADE
DAVASININ TESPİT DAVASI OLDUĞU
- SENDİKAL NEDENİN RET EDİLMESİNİN
DAVALI YARARINA VEKALET ÜCRETİ HAKKI
DOĞURMAYACAĞI

ÖZETİ: Davacı iş sözleşmesinin feshinin sendikal nedene dayandığını iddia etmiştir. Mahkemece davacı tanıklarının sendikal olup halen işyerinde çalıştıkları bu nedenle davacının iş sözleşmesinin sendikal nedene dayanmadığı belirtilmişse de; sorunun muvazaalı taşeron ilişkisi kurulan işverenler bünyesinde çalışan işçilerin sendikaya üye olunmasının istenmemesinden kaynaklandığı, davacı tanıklarınca işverence sendikaya üye olunmasının istenmediği istifa etmeleri konusunda baskı yapıldığı noter masraflarının işverence verildiği konusundaki beyanları, muvazaalı taşeron ilişkisi kurulan işverenler hakkında sendikal hakların engellenmesi suçundan açılan ceza davaları, üyeliklerden kısa bir süre sonra fesih yapılması, fesih döneminde sendikadan istifa eden işçi sayısı ve sendika üyesi olmadığı halde sendikadan istifa ettiklerine dair bildirim gönderenlerin olması dikkate alındığında, feshin sendikal nedene dayandığının kabulü gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi hatalıdır.

Ayrıca işe iade davası tespit davası niteliğindedir. Asıl olan feshin geçersizliğidir. Bağlı sonuçların talep gibi

değerlendirilmemesi ve daha azına karar verilmesi davalı lehine vekalet ücretine hükmedilmesini gerektirmez. Feshin sendikal nedene dayanmadığı kabul edildiğinde davacı aleyhine vekalet ücretine ve yargılama giderlerine hükmedilmemesi gerekir. Karar bu yönüyle de hatalıdır.

DAVA: Davacı, feshin geçersizliğine, işe iadesine ve yasal sonuçlarına hükmedilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkemece, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Hüküm süresi içinde taraflar avukatlarınca temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

A) Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili; gerçek işveren olan davalı İşbir Sentetik Dokuma A.Ş.'nin çok sayıda muvazaalı alt işverenlik kurduğunu, bunun T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın raporu ile tespit edildiğini, davalı şirketin asıl işlerini Çayırhisar Mevkiindeki 1 nolu fabrikasında ve İşbir Sentetik İş Merkezi adı altında topladığı 1. ve 2. Organize Sanayi Bölgesindeki 2 ve 3 nolu fabrikalarında yaptığını, davalı şirketin Çayırhisar Mevkiindeki fabrikasında çalışan ve davalı üzerinde gösterilen sendika üyesi işçilerin TİS 'ten yararlandığını, ancak davalı işverenin kamusal yükümlülüklerden kaçınmak, çalıştırdığı işçilerin önemli bir kısmını toplu iş sözleşmesi hükümlerinden yararlandırmamak, işyerinde sendikal örgütlenmenin önüne geçmek amacıyla muvazaalı alt işverenlik tesis ettiğini, alt işveren işçisi olarak gösterilen işçilerin, muvazaalı alt işverenler üzerinde kayıtlanarak kıdem tazminatı ve yıllık izin gibi yasal haklardan da mahrum bırakıldıklarını, davalının kendi işçilerini alt işverenlerde fiilen çalıştırmak suretiyle, alt işverenlerin yaptıkları işler ile alt işverenleri ve alt işveren yanında görünen işçilerin yönetimini, denetimini ve organizasyonunu gerçekleştirdiğini, alt işveren işçisi olarak görünen işçilerin gerçekte en başından beri davalı şirketin işçisi olduklarını, muvazaalı olarak alt işveren işçisi olarak gösterilen ve sendikaya üye olan işçilere, üyelikten istifa etmek zorunda oldukları aksi takdirde kendilerinin ve işyerlerindeki yakınlarının hepsinin işine son verileceği yönünde yoğun bir baskı ve zorlama yapıldığını, sendika üyeliğinden istifa edenlerin işyerinde çalışmaya devam ettiklerini, davacının da sendika üyesi olması nedeniyle iş akdinin feshedildiğini, davalının bir taraftan sendika üyesi işçileri işten çıkartırken, bir taraftan da çıkarılan işçilerin yerine çok sayıda yeni işçi aldığını davacının işten çıkarılmasının sendikaya üye olmasından kaynaklandığını dolayısıyla sendikal nedenle işten çıkarılan davacıya işe başlatılmaması halinde 1 yıllık ücreti tutarında tazminat ödenmesi gerektiğini ileri sürerek feshin geçersizliğine ve davacının işe iadesine karar verilmesini talep etmiştir.

B) Davalı Cevabının Özeti:

Davalı İşbir Sentetik Dokuma San. A.Ş. vekili; davacının davalı şirkete ait

işyerinde hiçbir zaman çalışmadığını, Balıkesir 1. İş Mahkemesinin 2010 / 153 - 240 E. sırasına kayıtlı dosyalarda davalı işverenler ile İşbir Sentetik Dokuma A.Ş. arasında alt - üst işverenlik ilişkisinin ve muvazaanın bulunmadığının karara bağlandığını ve bu kararın kesinleştiğini, bu kararlar karşısında alt - üst işverenlik ilişkisinin yeniden tartışılmasının olanaksız olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

C) Yerel Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece davalı İşbir Sentetik Dokuma A.Ş. ile dahili davalılar arasındaki ilişkinin muvazaalı olduğu, davacının İşbir Sentetik Dokuma A.Ş. işçisi olduğu, feshin geçerli nedene dayandığının ispatlanmadığı, ancak feshin sendikal nedene dayanmadığı gerekçesiyle davacının İşbir Sentetik Dokuma A.Ş. nezdinde işe iadesine karar verilmiştir.

D) Temyiz:

Kararı davacı ile davalı İşbir Sentetik Dokuma A.Ş. temyiz etmiştir.

E) Gerekçe:

Her ne kadar davalı ile değişik taşeronlar arasındaki ilişkinin muvazaalı olduğu yönündeki teftiş raporuna karşı açılan itiraz davalarında Balıkesir 1. İş Mahkemesi'nce bu ilişkinin asıl işveren alt işveren ilişkisi olmadığı ve muvazaalı da olmadığı yönünde karar verilmişse de, söz konusu davalarda davacı işçinin taraf olmadığı bu nedenle davacı açısından kesin hüküm oluşturmayacağı, davalının kendisine ait yeri ve makineleri bir kısmı daha önce kendi işçileri olan taşeronlara kiralayıp, hammaddeyi de kendisi verip bu kişilerin bordrosunda görünen işçilere üretim yaptırma şeklindeki çalışma ilişkisinin davacı açısından muvazaalı olduğu ve feshin haklı veya geçerli olduğu kanıtlanmadığından davacının davalı İşbir Sentetik Dokuma A.Ş. nezdinde işe iadesine karar verilmesinin yerinde olduğu anlaşılmaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 21. maddesi uyarınca, mahkemece feshin geçersizliğine karar verildiğinde, işçinin başvurusu üzerine işveren tarafından bir ay içinde işe başlatılmaz ise, işçiye ödenmek üzere en az 4, an çok 8 aylık ücreti tutarında tazminatın belirlenmesi gerekir. Dairemizin yerleşik uygulaması gereği, iş güvencesi niteliğindeki bu tazminat işçinin kıdemi, fesih sebebi gibi olgular dikkate alınarak belirlenmelidir. Maddenin alt ve üst sınırları aşılamaz. Üst sınırın aşılmasının tek istisnası 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 31. maddesindeki sendikal nedenle yapılan fesihlerdir. Bu maddede sendikal neden halinde işe başlatmama tazminatının işçinin en az bir yıllık ücreti tutarında belirleneceği açıklanmıştır. Dairemizin uygulaması bu yöndedir. (08.04.2008 gün ve 2007/27773 Esas, 2008/7819 Karar sayılı ilamımız). Dairemiz yıllık ücretli izinle ilgili 53. maddedeki kıdem sürelerini dikkate alarak 6 ay ile 5 yıl arasında kıdemi olan işçi için 4, 5 yıl ile 15 yıl arasında kıdemi olan işçi için 5, 15 yıldan fazla kıdemi olan işçi için 6 aylık ücreti tutarında işe başlatmama tazminatın belirlenmesini öngörmekte, fesih sebebine göre bu miktarlarda azami sınır 8 aya kadar da çıkmaktadır.

Davacı iş sözleşmesinin feshinin sendikal nedene dayandığını iddia etmiştir.

Mahkemece davacı tanıklarının sendikalı olup halen işyerinde çalıştıkları bu nedenle davacının iş sözleşmesinin sendikal nedene dayanmadığı belirtilmişse de; sorunun muvazaalı taşeron ilişkisi kurulan işverenler bünyesinde çalışan işçilerin sendikaya üye olunmasının istenmemesinden kaynaklandığı, davacı tanıklarınca işverence sendikaya üye olunmasının istenmediği istifa etmeleri konusunda baskı yapıldığı noter masraflarının işverence verildiği konusundaki beyanları, muvazaalı taşeron ilişkisi kurulan işverenler hakkında sendikal hakların engellenmesi suçundan açılan ceza davaları, üyeliklerden kısa bir süre sonra fesih yapılması, fesih döneminde sendikadan istifa eden işçi sayısı ve sendika üyesi olmadığı halde sendikadan istifa ettiklerine dair bildirim gönderenlerin olması dikkate alındığında, feshin sendikal nedene dayandığının kabulü gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi hatalıdır.

Ayrıca işe iade davası tespit davası niteliğindedir. Asıl olan feshin geçersizliğidir. Bağlı sonuçların talep gibi değerlendirilmemesi ve daha azına karar verilmesi davalı lehine vekalet ücretine hükmedilmesini gerektirmez. Feshin sendikal nedene dayanmadığı kabul edildiğinde davacı aleyhine vekalet ücretine ve yargılama giderlerine hükmedilmemesi gerekir. Karar bu yönüyle de hatalıdır.

4857 sayılı İş Yasasının 20/3 maddesi uyarınca Dairemizce aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

HÜKÜM:

1. Mahkemenin kararının **BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA**,

2. Yargılama sırasında taşeron işverenlerin dahili dava dilekçesi ile davaya dahil edilmesi usule aykırı olduğundan dahili davalılar hakkında açılan **DAVANIN REDDİNE**,

3. Davacının iş sözleşmesinin feshinin **GEÇERSİZLİĞİNE** ve davacının İşbir Sentetik Dokuma A.Ş. nezdinde **İŞE İADESİNE**,

4. Davacının yasal süre içinde başvurusuna rağmen davalı İşbir Sentetik Dokuma A.Ş. tarafından süresi içinde işe başlatılmaması halinde ödenmesi gereken tazminatın feshin sendikal nedene dayanması nedeniyle fesih tarihinde yürürlükte olan 2821 sayılı Kanun'un 31/6. maddesi uyarınca davacının bir yıllık brüt ücreti tutarında **BELİRLENMESİNE**,

5. Davacı işçinin işe iadesi için süresi içinde müracaatı halinde hak kazanılacak olan ve kararın kesinleşmesine kadar en çok 4 aya kadar ücret ve diğer haklarının davalı İşbir Sentetik Dokuma A.Ş.'den tahsilinin **GEREKTİĞİNE**,

6. Harç peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına,

7. Davacının yaptığı 144.70 TL yargılama giderinin davalı İşbir Sentetik Dokuma A.Ş.'den tahsili ile davacıya verilmesine, adı geçen davalının yaptığı yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına,

8. Karar tarihinde yürürlükte bulunan tarife göre 1.500 TL ücreti vekaletin davalı İşbir Sentetik Dokuma A.Ş.'den alınarak davacıya verilmesine,

9. Peşin alınan temyiz harcının isteği halinde davacı vekiline iadesine,

Kesin olarak 20.05.2015 günü oybirliği ile karar verildi.